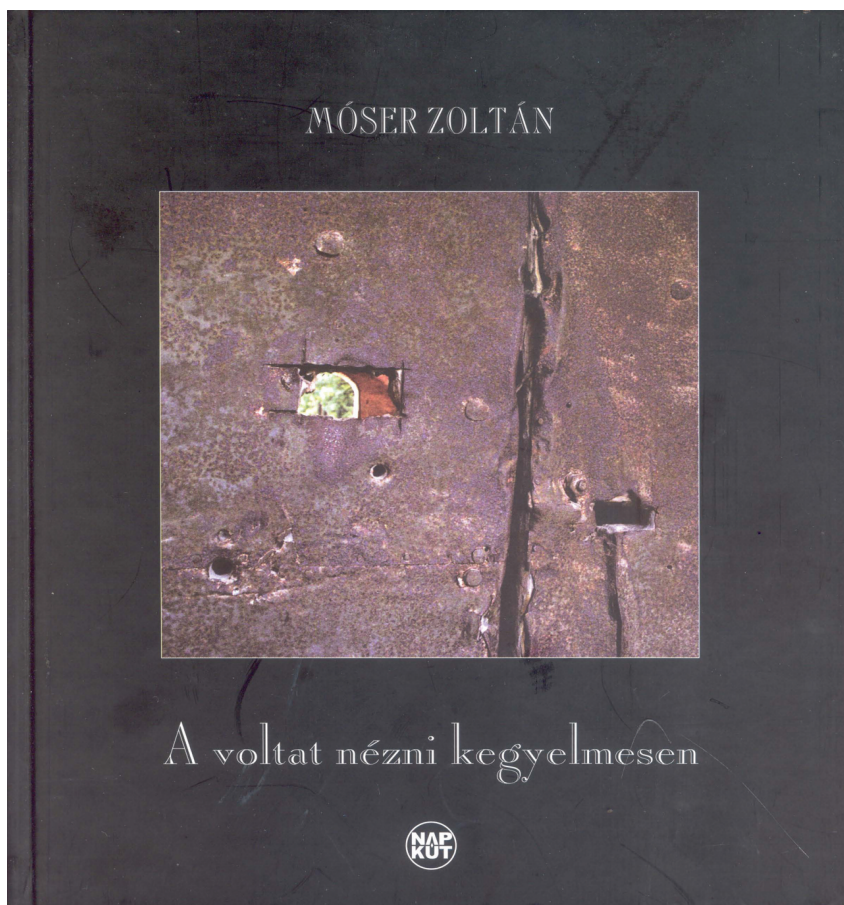

Jelek között

Takács Géza ajánlja

Móser Zoltán fotóművész, néprajzos, művelődéstörténész 70 éves, és hetvenedik kötetéről írok. Egyszerre kell most a friss könyvet és a félévszázados művészi-tudósi pályát érintenünk néhány sorban.

Az Eötvös kollégista fekete-fehér fáinak kritikai antropológusától, aki az első pillanattól kezdve saját utat választott magának, jelek követévé vált, valahogy mindig az utalások érdekelték, dallamokon, strófákon, arcokon, kezeken, házakon, falakon, tájakon tűnődve, készítve lassú képeit. Igen, lassúnak mondanám, mert a képei csupa megfontolások, faggatások, várakozások, keresések. A pillanat művészeként folyton az idő mélyén kalandozott, így jutunk el a Zrínyi kötet bölcs antropológusáig, melyben egymás mellé sorolta az egykori török Szigetvár-krónika 2012-es reprintjéből kiemelt török katonákat ábrázoló képeket a szigetvári, korhű ruhákba öltözött *Zrínyi Miklós Hagyományörző Íjas és Lovas DSE* tagjainak portréival. Így lett az egykori rettenetes vérfürdőből „kegyelmes” emlékezés, miközben a várvédők önfeláldozásának értelme újra hite-

lesítődik. Felülthető régi ruhák, felülthető örökség. Szigetváron megállt az idő, a várvédő csata (melynek jeletereit Kiss Ernő *Zrínyi kirohanása* című fafaragásáról életképekként fényképezte és illesztette a kötetbe) örökkévalósága a jelené is. Látjuk a török krónika várbrázolását, mellette a mai maradványokat, az egykori vártüzet – és pernyéjét a jelenben. A várkapitány dédunokájának költői sorai vannak a képek mellé illesztve, melyekkel közel egy évszázaddal az ostrom után napi parancsot ír és nemzeti eposzt.

Valahogy efféleképp dolgozik és gondolkodik Móser Zoltán is. *Tulipánok és kereszttek* (Tulipán és kereszt az első kötetének címe, Kodály népdalgyűjtései helyszíneit bejárva készült írásait-tanulmányait gyűjtötte össze) nyomában jár, hiszen kötetete mögött talán hétszáz-hetvenhét utazás is, magyar emlékek,

jelek után kutatva a Kárpát-medencében, majd Európába is barangolva, hogy aztán például „ismert európai helyek” és „alig ismeret magyar falvak” képeit tegye egymás mellé (*Valahol, Európában* 2013, Tájiratok 2014). Pillanatokat és századnyi időket, napi kérdéseket és századok válaszait. Írásaiban pedig a megfejtésen dolgozik. Titkokra bukkan, mert úton van, és nyitott szemmel jár, s a múlt ezekben a titkokban rejtjei üzeneteit. Nyughatatlansága remélhetően sokáig hajtja még tovább.

A kötet értő bevezetőjét Hóvári János írta, s a kiadvány külön értéke Fodor Pál rövid dolgozata az ostromról magyarul, horvátul, törökül és angolul. (A könyvbemutató hangsúlyozottan magyar-horvát ünnepi esemény volt. Amellett hogy egy kis Eötvös kollégiumi találkozó is. Kik közt a Móser-féle kincsvadászat afféle közösségi sport.)